

ROBERTI GROVII
CARMEN

DE
SANGUINIS CIRCUITU,

A
GULIELMO HARVÆO ANGLO,
PRIMUM INVENTO.

Adjecta sunt,

MISCELLANEA
QUÆDAM.

LONDINI,

Typis R. E. Impensis Gualteri Kettilby, ad Insigne
Capitis Episcopalis in Cœmeterio D. Pauli.

1685.

Ad LECTOREM.

Quid hunc non ingenii, sed otii mei partum in lucem protulerit, si tuâ interfit scire, paucis accipe. Inambulabam fortè cum Viro quodam amicissimo, doctissimoque, & uti fit, variis de rebus sermones se-
rebamus. Cumque ille improvisò satis peteret, ut Circuitum Sanguinis, quem Gulielmus Harvæus invenerat, Latinis versibus exponerem; mirabar quod homini in mentem venerit, qui rem per se satis perplexam, & à nemine antebac tentatam, à quoquam exigeret; nedum à me, qui in Poetarum numero nomen meum nunquam professus fueram, neque quicquam in eo genere scripseram, nisi quod mihi aut Magistro-
rum metus, aut Amicorum preces excusserant; atque annum tum, opinor, duodecimum de versu faciendo ne per somnium quidem cogitaveram. Initio itaque renuebam strenuè; cum verò nihil negando proficerem, nisi ut ille vehementius instaret, pareo propè invitus, & ad inusitatum mihi opus accingor. Ubi procefferam aliquantulum, sensi me in brevia, & salebras incidisse: illud igitur quicquid erat operis, rei difficultate perterritus abjeci. Quod annos aliquot apud me neglectum jacuit; atque æternum, puto, jacuisset, nisi Amicus alter, egregius Naturæ Rimator, & humaniorum litterarum amantissimus, obnixè petisset ut inceptum illud meum ad exitum perducerem. Me certè huius instituti jam pœnitebat, illius tamen precibus tandem victus, superiore hyeme, cum de Febre quartanâ languerem, & graviora studia prohiberent Medici, id quod susceperam horis succi-
sivis, & carptim, uti poteram, absolvi.

Postquàm quædam ad clariorem rei explicationem facien-
tia præmiseram, Harvæum de Sanguinis Circuitu differen-
tem induco, atque ea etiam attingentem quæ deinceps, de
Animalium præsertim Generatione, Scripturus esset. Cumq;
meminisssem cum alicubi de iis mentionem fecisse, quæ de In-
sectis,

Ad Lectorem.

Vid. Harv.
de Gener.
An. Exerc.
68.

sellis, eorumque ortu notaverat; graviterque questum esse eas chartas, in quibus ista, aliaque descripta fuerant, militum rapinis perisse; arreptâ hinc occasione, ipsam de omni Bello Civili, mirisque, quæ apud nos factæ sunt, rerum conversionibus vaticinantem facio. Tum quædam de felicissimo Regis in Angliam adventu prælocutus, nonnulla de Societate Regiâ, Optimi, Clementissimique CAROLI auspiciis institutâ, paulò prolixius adjicit, quasi summis Philosophiæ Naturalis incrementis delectatus; atque inde ad Sanguinis Circuitum, quasi fluctu quodam delatus relabitur. Hæc aliaque aspersa sunt, ut te, Lector, aliquâ saltem varietate recrearem.

Opusculum istud, qualitercunque absolutum, Viris aliquot Poetices pariter, ac Medicinæ peritis ostendendum curavi; cumque illi nihil in eo magnoperè reprehenderent, alii verò edendum putarent, illud ego in publicum prodire passus sum. Adjunxi præterea quæcunque mihi, aut puero olim, aut juveni exciderant, quæ quidem reperire potui; pleraquæ ante sparsim edita, reliqua nunc de lacerâ papyro descripta sunt; neque aliâ sanè de causâ, nisi ut in mediocre fasciculum excrescerent. In his nonnulla sunt quorum argumentum à Poetarum genio quàm maximè abhorrere videatur. Sed mos est apud Cantabrigienses, ut quicumque aliquâ de re in Comitiiis disputaturi sunt, de eâ amicorum aliquis carmine quasi præludat. Hinc quædam ad Medicinam, & Jurisprudentiam spectantia reperies; iis autem cæterisque, quæ nunc damus, si pro humanitate tuâ veniam concesseris; indigneris quantum voles, neque hæc solùm, sed & mea omnia iratissimis Grammaticis relegenda tradas; imò mihi gravius etiam quàm nunc succenseant Musæ, Gratiæque omnes, si unquam posthac, vel tribus versiculis, aut ipsi, aut tibi molestus fuero. Vale.

E R R A T A.

P Ag. 11. lin. 28. *Quod, leg. Quid.* Pag. 16. lin. 17. *Nam, leg. Nam.* P. 18. lin. 25. *Sitbera, leg. Citbara.*

CARMEN

DE

SANGUINIS CIRCUITU,

A

GULIELMO HARVÆO ANGLO,

Primum Invento.

Musa mihi, causas memora, quo ferveat igne
Sanguis, quam rapido exundans torrente
feratur ;

Quid venam repleat ; cur tensa arteria pulsu
Perpetuo micet, alternis residensque tumensque ;
Quidque intermisso præcordia verberet ictu.

Non hæc, docta licet, veterum cognoverat ætas ;
Non hæc Philyrides Chiron, non ipse Machaon
Non Amythaonides ; non hæc pulcherrima vidit,
Quamvis discissis cuncta indagaret in extis,
Abderitani cultor celeberrimus horti :

Nec tu, magne Senex, Coa qui missus ab urbe,
Ut male suspectos tua pelleret herba furores,
Risisti meritò infani deliria vulgi.

B

Nec

Nec solers Phrygiis ortus Galenis in agris,
 Quem cognata diu mirata est Roma medentem,
 Grataque posteritas omni venerabitur ævo:
 Nec Cæsalpinus; nec tu, præclare Soavi,
 Olim Phæbæas inter notissime turbas,
 Qua Padus irriguos sæcundat gurgite campos,
 Quaque Antenoreas Neptunus protegit arces,
 Et circumfusus tutas amplectitur undis:

Sed, quem felici lætata Britannia partu
 Edidit, Harvæus, notum per sæcula nomen,
 Harvæus monstrator erat, primusque latentes
 Expedit causas, priscisque incognita seclis
 Eruit è tenebris, piceamque abscedere nubem
 Jussit, & obscuris accendit lumina rebus.

Hic etenim varios expendit sedulus usus
 Membrorum, mentisque aciem per singula mittit
 Sollicitus, sectisque animantibus inspicit omnes
 Morborum tacitus sedes; secumque requirit
 Unde trahant lentæ renovata incendia Febres;
 Et quo fonte, quibusque exundet fluctibus Hydrops;
 Quid maciem inducat; quid iniquo pondere Splenem
 Attollat; quæ vis faciat lapidescere Renes:
 Has ille atque alias moriendi mille figuras,
 Vestigatque animo, mortisque pericula longè
 Summovet, & medicas Parcis instantibus artes
 Opponit prudens, atque omnia mente volutat;
 Nec putat in membris vitalem hæere liquorem,
 Tardaue per longos protendere stagna canales,
 Sed ruere, & celeri circum vertigine ferri.

Convocat interea lectos in tecta sodales,
 Queis præclaræ artes, & sacra Epidauria cordi:
 Atque, ait, experiar mihi quæ comperta videntur;

Sintne

Sintne fatis perspecta, & certis cognita signis;
 An vanæ tantum species, & amabilis error
 Me noscendi avidum falsâ sub imagine ludat.
 Arreptumque Canem obtortâ cervice prehensum
 Tollit, & in mensâ refupinum ponit; at ille
 Arrectis horret villis, & brachia morfu
 Appetit, & magnis ululatibus omnia complet;
 Et pedibus pugnat. Sed nulli obsistere fatis
 Fas est. Harvæus validis complexibus urget;
 Atque infelicem, & luctantem plurima frustra,
 Per mediam extendit tabulam; tum fane reductos
 Inneſcitque pedes, & vincla tenacia stringit.
 Cumque ita porrectus metuens, pavitansque jaceret
 Ille miser, trepidans artus, & pectus anhelum;
 Tum placidè aspiciens vinctum, sic ore profatur.
 Non me, inquit, feritas animi, non dira libido
 Crudelem facit, aut sævi inclementia cordis:
 Sed mihi mente imâ, totisque recepta medullis
 Laudis sacra fames nolentem talia cogit
 Moliri, & lenes abigit de pectore sensus.
 Fert animus cæcas naturæ aperire latebras;
 Occultas olim rerum perquirere causas;
 Captivumque diù vinclis exolvere verum.
 Certum est magna sequi, & tectas, penitusque remotas
 Explorare vias; quo flumine sanguis agatur,
 Quo duce liventem inficiat nova purpura venam.
 Tu, quanquam infandos miser experiare dolores,
 Immeritamque feras pœnam, solamen habeto
 Mortis, quod fato non sis jugulatus iniquo;
 Quod neque disruptus rabiosi dente Molossi
 Occideris, nec te consumat pigra senectus.
 Nam neque, per fossas, fœdamque ignobilis ulvam

Projiciere Canis, nec tabo membra liqueſcent ;
 Nec tu nocturnis raptus laniabere monſtris,
 Nec putreſcentes corvus populabitur artus.
 Sed ſi (quod fore conſido) mihi docta Minerva
 Riſerit indulgens, votisque vocatus Apollo
 Annuerit cæptis, nunquam tua fama peribit ;
 Sed quacunq; mei pertinet gloria facti,
 Tu quoque notus eris, totoque legeris in Orbe
 Clarus, & æternum vives moriture Lyciſca.

Talia narrabat ſurdo, dextraque coruſcos
 Cultellos effert, gladiiſque micantibus inſtat.
 Ut verò vulnus ſenſit ſera, corpore toto
 Contorquet ſeſe, & fremitu gravis intonat acri ;
 Et ſimul infrendit nudatos ſpumæ riçtus,
 Dente, oculoque minax fruſtra ; tremor ilia pulſat ;
 Exercetque ſerox vanam ſine viribus iram.
 Namque illum ſummo conantem inſurgere niſu
 Intorri cohibent nodi, clavique trabales.

At Senior nullo turbatus murmure pergit,
 Et rigidos enſes, & inexorabile ferrum
 Perque leves tunicas, perque ultima viſcera ducit ;
 Intentuſque operi extremi penetralia Ventris
 Pandit, & inciſas properans divellere carnes,
 Illas hinc atque hinc manibus detrudit ; & inde
 Introrſum adnutans fumantia conſpicit exta.

Hîc Jecur immenſum vaſto ſe pondere jactat,
 Et tumet, & Tyrium vincit ſplendore venenum ;
 Sic pulchrùm nitet, & nativo fulgurat Oſtro.
 Hæc domus, ut fama eſt, tenerorum triſtis Amorum ;
 Hinc procul intentans ſævus ſua tela Cupido,
 Mollia languenti ſuccendit pectora flammâ.
 Sive hîc vi magnâ, & multo percocta calore,

Immutata

Immutata novum sumunt alimenta ruborem :
 Seu potius nimio sanguis flagrantior æstu,
 Hic sæcem nocuam, atque acri flavedine Bilem
 Exuit ardentem, & latices deponit amaros.
 Quod superest oleo, & molli pinguedine lentum
 Et servat longos, faciles & concipit ignes.

Hinc autem contra, & diversâ in sede recumbit
 Splen, & mole minor, facieque obscurus, & usu.
 Hunc levibus perhibent Pulmonem agitare cachinnis;
 Aut succum aufterum, atque humores colligit atros;
 Aut escam subigit, stomachoque infundit acetum.

In medio jacet ingluvies, barathrumque macelli
 Ventriculus, magni protensus imagine sacci.
 Huic appensa olidas circumstringentia fæces,
 Intestina hærent, variosque inducta per orbes,
 Multiplici gyro sinuosa volumina torquent.
 Hæc membrana levis nexu complectitur arcto;
 Perque illam niveas cernit prorepere fibras,
 Quas primus doctâ detexit Asellius arte;
 Lactiferasque vocat lactis de nomine venas.
 Pancreas, & Renes, plura & miracula rerum
 Transilit, aut strictim, & festino lumine lustrat;
 Alta petit, vitæque arces invifere gestit.

Stat supra expansum famâ memorabile Septum,
 Altera carnofo pars est circumdata limbo,
 Altera Pergameas imitatur lucida pelles;
 Et per transversas æquo libramine costas
 Tenditur, atque imas superis discriminat oris.
 Incipit hinc primum hirsutus se attollere Thorax,
 Molliter inflexus curvatæ more carinæ.
 Hunc natura parens, venturi præscia, firmo
 Costarum vallo, & solido muniverat osse:

Hic

Hic etenim assiduo motu præcordia Pulmo
 Ventilât, inque vices hauritque, & rejicit auras.
 Hic Cor quod reliquis voluit præcellere membris
 Ipse Pater, medium sublimi in sede locavit.
 Sed neque summus honos, neque propugnacula profunt;
 Ille cruentatas mergens in pectora palmas,
 Omnia crudeli properat discindere ferro;
 Irrumpitque aditus, laxataque claustra revellit.
 Tum verò occultæ sedes, vitæque recessus
 Ostendunt sese, & Cordis domus alta patefeit.
 Ipsum autem tenero affultum Pulmone superbum,
 Interiore cubat tecto, & penetralibus imis;
 Vitalesque omni diffundit corpore succos.
 Nunc penitus totâ intentis compagine nervis
 Tollitur, & stricto tumidum mucrone minatur,
 Intentatque ictus; nunc fibris mollè solutis
 Decidit, & subitò flaccescens languida circum
 Demittit latera, & cono procurrit acuto.
 Nec mora, nec requies; rapido sese ocyus Euro
 Colligit, & motus servat, repetitque priores:
 Atque iterum assurgens solidum densatur in orbem;
 Atque iterum in longum pendentia fila remittit.
 Nam Natura sagax pariter nobisque ferisque
 Mirâ arte in geminas divisit Corda Cavernas;
 Quæ modo turgentes ingesto rore tumescunt,
 Et mox emissio subsidunt sanguine. Nempe
 Nil stabile, immotumque datum est mortalibus ægris;
 Nec sine continuo ducenda est vita labore;
 Exoptata quies mors est. Cor mobile pulsu
 Perpetuo quatitur, trepidatque: ex Corde superno
 Quatuor enatæ procurreunt ordine Venæ,
 Hinc binæ, atque illinc; facies non omnibus una,

Non

Non idem est habitus. Pars crasso tegmine tuta
 Albet, & inclusos occultat cauta liquores.
 Pars tennes tunicas, pellesque induta nitentes,
 Purpureum ostentat laticem, livensque fateretur
 Internos minio nativo ardescere tractus.
 Illas spiritibusque tumens, & turgidus inflat,
 Has leni placidus percurrit flumine sanguis.
 Verum Corde omnes, & eodem fonte coortæ,
 Grandescunt primùm, & fluvio majore feruntur;
 Post autem angustos subito tenuantur in amnes,
 Inque canaliculos aliosque aliosque tributæ,
 Decrescunt sensim; filisque extensa minutis
 Extæ per, & carnes, atque omnia membra vagantur;
 Vivificum cunctis afflantes artubus ignem.

Hæc aliis olim satis explorata relinquit.
 Ast ipsum interea cupidum nova cura fatigat;
 Quis Cordis molem exagitet labor, unde calentes
 Accipiat succos, & quas extrudat in oras;
 Quo fluat exundans per aperta foramina Sanguis,
 Sanguis qui inducto venarum tegmine clausus,
 Ambiguos trahit anfractus, & fallit eundo.
 Sic ubi lentus Arar tacito per pingua repit
 Culta gradu, lenique pererrat pascua rivo,
 Incertum est partes has, an labatur in illas:
 Cum verò injectas accepit gurgite moles,
 Et trabibus frænantur aquæ, vehementior exit,
 Mutatusque fremit, superatoque aggere spumans
 Sævitur, & in Rhodanum violentas concitat undas.
 Ergo placet tepidos amnes, cursumque ruentis
 Sanguinis obstruere, & nodo constringere Venas.

Sunt geminæ ante alias insignes mole, modoque;
 Illam jure Cavam vocitat Romana juvenus,

Hanc

Hanc olim Graii dixerunt nomine Aortam.
 Contiguus pariter labuntur fluctibus ambæ,
 Et socios ambæ spargunt per corpora ramos.
 Hanc Harvæus, & hanc oculisque animoque remensus;
 Forte Cavam primò tenui complexus habenâ,
 Amplum intercludit filo cohibente canalem,
 Obsēpitque vias. Atque hîc, mirabile visu!
 Qui propior Cordi sanguis dilabitur ultrò
 Cordis in Auriculam, depletaque sanguine Vena
 Concidit, & vacuas jungit sine flumine ripas.
 Qui verò excelsâ Vitæ distabat ab arce
 Longius, astricto præclusus stamine, cæptum
 Sistit iter, magnoque attollit Vasa tumore:
 Distentas tunicas, & claustra obstantia pulsât,
 Implicitos nequicquam ardens perrumpere nexus.
 Postquam hæc Harvæus solerti mente notârât,
 Ipse manu nodos, & vincula linea solvit.
 Tum subitò emissus per mota repagula sanguis,
 In patulas Cordis cellas, & tecta refertur.
 Hæc ubi visâ senî, multumque expensa sagaci;
 Arripit ingentem, vincloque innectit Aortam.
 Omnia nunc diversa videt, nunc altera surgit
 Naturæ facies. Nam quâ longissima Vena
 Perplexos ultra nodos porrecta jacebat,
 Mollior elapso flaccescit sanguine; sed quâ
 Interiùs spectat, Cordi conjuncta sinistro,
 Dura riget, succoque superveniente tumescit.
 Allabensque liquor, spatii concludit iniquis,
 Æstuat introrsum, vitalemque ampliat orbem,
 Et propè disrupti intendit retinacula Cordis.
 His etiam rite expensis, simul omnia circum
 Laxat vincla Senex; magno simul impete sanguis
 Emicat,

Emicat, & prono decurrit concitus amne:
 Corque vices peragit, renovatque arteria pulsum,
 Quantum efferre valent moribundi languida membra.

Harvæus, qui cuncta animo securus obibat,
 Constitit attonito similis, paulumque moratus,
 His tandem charos dictis affatur amicos.
 Vos quibus alma salus curæ est, qui sacra medentûm
 Pocula miscetis; quorumque potentibus herbis
 Fata retardantur, miserumque extenditur ævum;
 Accipite hæc animis, memoresque recondite vestris;
 Et veras demum vitæ cognoscite causas.

Dissimiles Venæ varios formantur in usus;
 Hæ primùm acceptos pleno de Corde liquores
 Carnibus instillant, & toto corpore miscent;
 Regressos illæ in Cordis penetrabile refundunt.
 Principiò sanguis fonte eluctatus ab uno,
 Conjungit vires, & magno flumine fertur;
 Post autem in rivos scindit sese usque minores.
 Tunc iter obscurum ingrediens, cæcosque meatus,
 Exiles Venarum apices, & parvula lentus
 Vasa subit majora petens; & semper eundo
 Austior, immensus redit in præcordia torrens.
 Nam velut irrigui fontes, fluviique minores
 In Thamesin leni deducunt murmure lymphas;
 Ille novo fluctu, & lato spatiosior alveo,
 Crescentes undas sinuoso in Nerea tractu
 Promovet, ingentique impellit flumine Pontum.
 Haud aliter summo rediens è corpore sanguis:
 In tenues primùm Venas, parvosque canales
 Insinuat sese; subito majora redundans
 Vasa petit; tandem collectos undique rivos
 Inque Cavam cogit, ripisque coercet eisdem.

Illa gravis tuinet, & refluxo distenta liquore
 Partem oneris ponit, Cordisque eructat in oras.
 Quod simulac sensit venientis pondera succi,
 Tenditur, & rigidum, & massa majore gravatum
 Omnibus insurgit fibris, multaque potens vi
 Sanguineum amplexans laticem constringit; at ille
 Quà data porta ruit: Pulmonem protinus omnem
 Proluit, & tetrum exhalans de pectore fumum,
 Ætheriâ nimium fervorem decutit aurâ;
 Atque inspirato vitales aere flammæ
 Sulcat, & raptim cælesti accenditur igne.
 Tum nitor effæto redit, & nova gloria succo.
 Jamque sinum Cordis lævum fulgentior intrat;
 Atque inde in vastam magnâ vi pulsus Aortam
 Profluit, illa ictu distenditur, & simul omnes
 Expansi toto subsultant corpore rami.
 Sanguinis hoc iter est, atque hæc via regia vitæ:
 Perpetuis agitur gyris membra omnia circum;
 Atque iterum in Venas, iterumque in Corda recurrit;
 Itque, reditque viam, celerique reciprocus æstu,
 In sua conversus vestigia volvitur amnis,
 Atque indefessum peragit circumflus orbem.
 Hunc motum, hos cursus innexa, solutaque Vena
 Monstrat, & extantes diversâ in parte tumores.
 Non etenim instabili fertur pede mobilis humor;
 Ut levis Euripus dubiâ revolubilis undâ:
 Sed certis semper gradibus pergitque, reditque.
 Nam qui perluto veniunt è corpore succi,
 Promptior his in Cor lapsus, via tuta patefcit:
 Sed refluxis validum opposuit Natura Tridentem,
 Et ternâ clausas munivit cuspidè portas.
 Quique è compresso pelluntur Corde liquores,

Exitus

(II)

Exitus his facilis datur, at remeantibus obstant
Claustra, & Lunatæ stantes in limine Valvæ.
Verum hæc ipse equidem modicis conclusa libellis
Expediam; atque alias rationes insuper addam;
Cur Medicus leni constringens brachia nexu,
Cum gravis accensas populatur flamma medullas,
Inferius Venam secet, & quâ proxima Carpo est:
Quid faciat nodos varicoso in poplite; quidque
Sanguinis impediat subitum per prona relapsum;
Pluraque purpurei laticis monstantia cursus.
Tum genitale arvom, & vitæ primordia pandam;
Ut genus humanum, pecudesque, & cærule monstra,
Cuncta ovo exorta, & Puncto saliente creata.
Nec nostram effugient, quantumvis parvula, curam,
Quæ miranda magis, subtili texuit arte
Natura, & primum adductis prorepere fibris
Jussit, mox pictis volitare per aera pennis.
Forſitan hæc etiam, non multum ingrata, docebo;
Ni mea crudelis compilet ſcrinia miles.
Nam mihi neſcio quid lævi mens ægra minatur;
Arma procul video, & fulgentes ære catervas.
Quæ rabies animi, quæ tanta infania Cives
Perculit ingratos; atque in ſera prælia raptat
Felices nimium, Carolo regnante, Britannos?
Hei mihi! quas clades, & quos inimica tumultus
Fata parant? cerno ſtagnantes ſanguine campos;
Cognatasque acies alternâ cæde rubentes.
Quod ſibi vult Styge prorepens Confessus ab imâ;
Diraque regali perfuſa cruore bipennis?
Ante precor mors atra graves mihi condât ocellos,
Quam videam illius caſus, lacrymasque diei.
Eheu! quam variis jactabitur Anglia fati!

Principiò in miseram immanis dominabitur Hydra :
 Sed ferus obscænum Serpens caput exerit Orco,
 Terrificos spargens oculis flammantibus ignes,
 Oraque sanguineis turpatus lurida guttis ;
 Inque ipsam ruit ille Hydram ; & de sede supremâ
 Dejicit, & rursus tenebrosa in Tartara mittit.
 Mox aliam ipse Hydram nocte, & pallentibus umbris
 Evocat ; hanc subito, nec opino vulnere macat ;
 Atque indignatus Stygias detrudit ad undas,
 Sibila tentantem frustrâ, & capita ægra plicantem.
 Tum spoliis Divûm, folioque superbit eburno :
 Et tria squamigero Sceptra impius arripit ore.
 Jamque novo lætus regno, rebusque secundis
 Exultat, vacuaque furens bacchatur in Aulâ.
 Cogitur hic etiam infernas transnare paludes.
 Tum latebras tristes, atque horrida tecta relinquens,
 Erepat gracilisque, pigerque, & frigidus Anguis ;
 Sed solo armorum sonitu tremelactus inani,
 In deserta fugit, cæcoque reconditur antro.
 Extemplò fædis horrescunt omnia Monstris ;
 Qualia nec vastis sitiens alit Africa campis,
 Nec varius falso pascit sub gurgite Proteus.
 Harpyiasque, Hydrasque truces, verasque Chimæras,
 Ignotasque olim species sæcunda ministrant
 Tartara, nocte atrâ, & densâ caligine tectas ;
 Luctantes secum, atque in mutua tela ruentes.
 O Pater ! O Fœlis tandem succurre Britannis !
 Et tot pressa malis, tantisque attrita ruinis
 Anglia duret adhuc ; atque omni functa periclo,
 Excelsum nitidis iterum caput inserat Astris.
 Nescio quis gelidâ insolitus mihi fulgor ab Arcto
 Exoritur, dubioque illustrat lumine terras.

Rarescunt

Rareſcunt tenebræ, victæque Aquilone ſereno
 Diffugiunt nubes; latum Sol igneus orbem
 Attollit, totoque abſcedunt æthere nimbi.
 Monſtra novis radiis, ſubitaque exterrita luce
 Horrendas ſedes, & Tartara nota revifunt;
 Præcipitique fugâ in patrium referuntur Avernum.
 Fortunata Dies! quibus exornare triumphis!
 Quos miſeris tandem plauſus! quæ gaudia portas!
 Delitiæ Angliacæ gentis, Regumque propago
 Carolus alter adest, ſceptriſque potitur avitis.
 Stant gemini circum Fratres; Ille aureus alter
 Gratanti ingreditur ſimilis; triſtiſſima nubes
 Alterius caput obſcurâ ferrugine cingit.
 Regale ambo latus ſtipant: Hic pergit in Urbem
 Clamores inter lætos, & vota ſuorum.
 Hunc ſequitur Pax alma, & pleno Copia cornu,
 Et pietas, & priſca fides, & gloria rerum.
 Quæ neglecta diù, pedibusque obtrita jacebat
 Relligio, antiquum ſumit rediviva nitorem,
 Cæleſtique iterum aſſulget placidiſſima vultu.
 Quid non efficiat tanti præſentia Regis?
 Illius auſpiciis doctorum illuſtre Virorum
 Concilium accitur; totoque ex Orbe frequentes
 Conveniunt, iisdem ſuccenſi pectora curis.
 Quiſque ſuum pulchrâ caput obvincire coronâ
 Ardet, & audaci palmam decerpere dextrâ.
 Namque animum exacuit favor; & ſub Principe creſcit
 Laudis amor, ſtudiisſque accenditur æmula virtus.
 Neve inimicitia tali in certamine. Sed quis?
 Ille quis eſt claro Divorum ſanguine cretus,
 Quem ſcriptis, factisſque, admirandiſque repertis
 Inſignem, nobis mittit glacialis Ierne?

O quanta ! & quæ turba Virum comitatur euntem !
 Cumque ipso parili gestit procedere gressu :
 Omnes ingenio præstantes, artibus omnes.
 Non tot Cumæo folia abripiuntur ab antro ;
 ▲tque abrepta levi volitant ludibria vento :
 Non tot Cecropiæ, depastis floribus Hyblæ,
 Autumno glomerantur apes, cum rauca resultant
 Æra, & cæruleus resonat tinnitibus æther.
 Neve illi tenues, dubiaque ab origine Formas,
 Argutasque secant nugas ; sed pondera rerum
 Solliciti tractant, verique cupidine tacti
 Singula pertentant ; certatim nobile semper
 Fervet opus, magnoque evolvunt cuncta labore.
 Quicquid in immensi jactatur limite Mundi ;
 Quicquid Pontus habet, quicquid spirabilis aër ;
 Quicquid Terra parens summove in cortice gestat,
 Aut imis occultat inexplorata cavernis ;
 Nil illi præclusum, intentatumve relinquunt ;
 Omnia rimantur. Felici indagine multa
 Inveniunt ; aliisque investigata refingunt
 In melius. Quæcunque olim ter Maximus Hermes
 Tentavit, quoties caluit Memphitica fornax ;
 Quæque Syracusio descripta in pulvere Vati,
 Barbarus immiti abruptit Problemata ferro ;
 Quæque ignarus adhuc causarum, viscera vidit,
 Dum frustra inversis extis inhiabat Aruspex,
 Venturam exquirens sortem, mentemque Deorum :
 Illi quotidie versant, animoque manuque
 Omnia Scrutantes ; illis Natura reclusas
 Pandit opes, neque se nebulis obscura recondit.
 Illi concretas moles, & corpora dura
 Igne domant, subitoque sua in primordia solvunt.

Et

Et Lunæ, Solisque viam, & labentia cœlo
 Sidera describunt radio, & quibus Orbibus errent
 Terribili horrendum rutilantes crine Cometæ.
 Serpentes atros, Pisces, genus omne Ferarum
 Arte secant summâ, & spirantia membra revolvunt;
 Fibrillas omnes, & vasa minutula quærun.
 Atque illis nostrum si fors superare laborem
 Contigerit, mihi jucundum est, & amabile vinci.
 Conscia mens recti sibi gaudet; splendida nunquam
 Facta premit, minimumque alienis invidet ausis.
 Hos fama ad superos fulgentibus evehat alis;
 Nos quoque posteritas aliquo signabit honore,
 Qui primi Cordis certâ rate findimus æquor,
 Ignotosque olim vitæ tranavimus amnes.

Talia fatidico Senior de pectore fundit.
 Interea diris Animal cruciatibus ægrum,
 Immanes patitur secto Thorace dolores.
 Cor tamen ad solitum accingit sese usque laborem,
 Et validis primùm, & crebris micat ictibus; at mox
 Segniùs, & raro respondet verbere; Pulsu
 Ancipiti tremit, atque incertâ fluctuat undâ;
 Tum fatis victum cadit, immotumque quiescit.
 Ferreus abscondit morientia lumina somnus,
 Horrentesque rigent artus, calor ossa relinquit.

Harveides animo pervolvens cuncta, Canemque
 Exanimem spectans; Quo te, inquit, fata tulerunt?
 O mihi si raptum in lucem revocare liceret,
 Et fugientem animam gelidis infundere membris!
 Sed prohibent Parcæ, & nullo jam carmine Manes
 Flecendi: vel si tantum medicamina possent;
 At me iræ superùm terrent, & Apolline natus
 Fulmineo extinctus jactu. Quid nunc tibi tandem

Pro

Pro merito egregio, & vitæ pro munere reddam ?
 Nec tu defunctus planctu lætabere inani ;
 Nec tua solabor pretioso fata sepulchro.
 Ista levem Culicem vano splendore coronent,
 Quem brevis ingrati pastoris sustulit ira ;
 Formicæve vagam, quam incautam succina gutta
 Implicuit, pinguique revinctam rore peremit.
 Major honos tibi debetur, tibi gloria major.
 Namque tui generis Procyon, & Sirius ardens,
 Inque domos Superûm, & stellantia tecta recepti :
 Quin tu etiam ætherias conscendas tertius arces.
 Tu quoque cælestes inter numerabere flammæ ;
 Sublimique procul radians fulgebis in Axe.
 Neve Canis vestro in cælis formosior Astro
 Ullus erit, non qui rabioso sidere tostos
 Urit agros, non qui Leporis vestigia latrat.
 Num neque lethalem in terras jaculaberis ignem,
 Inducens hominum generi morbosque, famemque ;
 Nec fata, nec pecudes insano fervidus æstu
 Extingues : sed læta tuo, & flaventia culta,
 Atque salutiferas herbarum lumine vires
 Augebis, floresque in prata virentia sparges.
 Ignibus innocuis, & amicâ lampade mundum
 Lustrabis, medicasque, haud nunc inglorius, artes
 Æternâ, placidaque nitens moderabere flammâ.
 Hæc ubi dicta ; omnes, sua quisque in tecta, recedunt,
 Harvæi famam, ac laudes super astra ferentes.

Miscellanea.

CARMEN

Quod recitatum est in Schola
Wintoniensi cum post tres sep-
timanas instarent solennes Di-
scipulorum Feriæ. 1652.

JAM Sol Eoos à tergo liquerat Indos,
Et medium peragebat iter ; cùm forte sub umbrâ
Sepositis recubans curis, clamoribus altos
Complebam montes, & inani carmine valles.
Nec querulæ volucres, nec Ver, nec Thessala Tempe,
Nec liquidi fontes, nec odoræ gratia Floræ,
Nec nobis ventura dies, nec roscida prata
Jam cantanda mihi ; nec enim mea labra perennes
Hauserunt unquam latices ; ignoscite Sylvæ,
Et date jam fesso veniam ; sunt altera vobis
Carmina sunt Vates alii, mea fistula vestras
Deficit in laudes ; at quæ me fors regat edam.

D

Septima

Septima cessit hyems, & septima vertitur æstas,
 Ex quo me Genitor teneris huc misit ab annis ;
 Tempore jam ex illo tantum Parnassia saxa,
 Pegaseasque Deas, & Phœbi numen adoro
 Anxius ; & nondum sperati culmina Pindi
 Visa mihi, at cunctos incassum impendo labores,
 Vanaque sollicitæ perierunt acta Diei.
 Cum verò ardentes submergit in æquore currus,
 Composuitque diem Phœbus, requiemque reposco
 Defessus ; tetricæ servant per tempora curæ,
 Et mentem eripiunt ; & vixdum prima soporis
 Munera concipio, subito cum clangor ad aures
 Pervenit, & dulces jubet evanescere somnos.
 Nempè hoc assidue ; nec spes, nec meta laborum ;
 Nulla dies sudore caret, nec gaudia pergunt,
 Nec dilecta quies ; tantum noctuque diuque
 Pallidus incumbo chartis, & verso libellos :
 Hic nobis mos est, miseris hæc vita Poetis.

Talia desertâ nequicquàm in sede querebar.
 Ecce ! autem intereà propero mœstissima gressu
 Ipsa Thalia venit, tristisque in devia tendit.
 Hei mihi ! qualis erat passis per colla capillis !
 Et laniata comas, & saucia pectora planctu ;
 Pullaque funestos vestis protexerat artus ;
 Et Cithera ex humero gradienti appensa sonabat.
 Vix benè cognōram gemitu cum talia reddit.

Venit summa dies, & lamentabile fatum
 Aoniæ ; sordent Musæ, Parnassia sordent
 Limina ; calcatis Laurus conjuncta Myricis
 Usta jacet, mediisque iterum superinnatat undis
 Delos, & exagitur ventis ; exaruit humor
 Castalius nisi jam lacrymæ, fletusque sororum

In fontes abiére novos. Jam Delphica liquit
 Tempia, sacrasque domos, & nota oracula spernit
 Phœbus, & ipsa suas Tritonia despicit arces.
 Sæpè malum hoc nobis, memini, dirissima Cornix
 Dixerat, & Stygiæ lugubri carmine Stryges.
 Per noctem auditæ voces horrore replebant
 Montem omnem, & mediis visæ in peneralibus umbræ.
 Vidimus & Citharas nullo tangente moveri;
 Infandum dictu monstrum! ter conscia fati
 Contremuit Cortyna, & ter vox mæstu recessu
 Venit ab interno; terque imo mugit antro.
 Sed mens læva fuit, nec quid portenta monerent
 Novimus, at demum expertæ nunc omnia scimus:
 Nunc miseræ in cunctas terrarum trudimur oras.
 O utinam subito terra absorberet hiatu
 Infelicem animam! quid longæ tædia vitæ
 Demoror? Ætnæos jaculetur Jupiter ignes
 In caput hoc, pectusque meum. Quid sæva Deorum
 Numina compello? mea sunt quæ postulo Divos.
 Dixit; & in densis ubi me conspexerat umbris
 Mœrentem, & dirum sub pectore vulnus habentem:
 Te læti casus, inquit, melioraque nostris
 Fata manent; tristes abeant de corde dolores,
 Et frontem fugiant nubes; tibi prospera cedent
 Omnia, nec tardo venient tua gaudia gressu.
 Ter septem Hesperio tingent se gurgite Soles,
 Et totidem Eoo surgent de gurgite Soles;
 Tum certò ventura tibi quæ pendulus optas.
 Tum positus liber studiis, curisque solutus,
 Indulgenſque animo tunicati gaudia ruris
 Percipies, & læta procul florere videbis
 Pascua; tum celsos inter discurrere montes

Fas erit, & latos Canibus circumdare saltus.
 Aut etenim Damam, aut grandi clamore fugacem
 Terrebis Leporem, aut adiges in retia Vulpem.
 Aut rivos propter placidos, & amœna fluenta
 Pisciculos unco suspendes callidus hamo.
 Aut tibi frondosâ captanti frigus opacum
 Sub Platano, viridique sedenti in margine ripæ,
 Calculus in nitidâ numerabitur aureus undâ.
 Aut tu floriferi projectus gramine campi,
 Passibus ambiguis tonsos errare per agros
 Lanigerosque greges, armentaque bucula cernes.
 Interdum & molli cum tu prostratus in herbâ
 Sole sub ardenti lassus, sitiensque jacebis,
 Tum subitò blandus componet lumina somnus,
 Atque improvisus tibi jam defessa resolvet
 Membra sopor, placidamque dabit per corda quietem.

Hæc tibi cum faciles concedunt otia Divi,
 Si nostri meminisse placet, non grandia bella,
 Horriferasque tubas, non Arma, Virumque sonabis;
 Sed tenues ori, gracilesque aptabis avenas;
 Pastorumque ignes, duræque Amaryllidis iras,
 Et ruri ereptum flebit tua fistula Daphnin:
 Daphnin, qui nuper sylvarum gloria latè
 Per populos sua jura dabat, Siculosque volentes
 Mitibus imperiis, & amicâ lege regebat.
 Non illo melior quisquam, nec amantior æqui:
 Ille & Pana frequens precibusque & Thure colebat;
 Et Themidi excelsas aras, & templa locabat;
 Et pariter Musas, calamosque fovebat agrestes.
 Florebant colles, & pingua prata virebant;
 Implebantque auras teneris balatibus Agni,
 Lætæque securæ tondebant arva capellæ;

Et

Et lupus à stabulis, & ovilibus absuit Urfus.
 Sensit, & invidit belli furialis Enyo,
 Immisitque novos pacatis gentibus ignes,
 Et plebem incendit studiis, & cuncta tumultu
 Miscuit, & longam rupit discordia Pacem.
 Non decor arboribus, non sylvis prisca manebat.
 Gloria; non pecudes ad pabula nota ruebant;
 Non Tellus imbre assiduo, sed cæde madebat
 Infelix, & strage virum; passimque per agros
 Corpora Pastorumque, oviumque aggesta jacebant.
 Atque olim liquidus, visuque argenteus amnis
 In mare purpureas urgebat decolor undas;
 Omnia squallebant, sædoque horrore rigeant.
 At populus rabie, furiisque accensus iniquis
 Servit adhuc animis. Quæ tanta insania Cives
 Perversos agitat? quæ mentem afflavit Erinys?
 Et sacra, atque aras, temerataque jura queruntur;
 Atque infanda pati discunt; causamque malorum
 Daphnin clamabant, ingrato murmure Daphnin
 Ad pœnam fictâ pro Libertate vocabant.
 Atque illum durâ comprehensum compede stringunt;
 Illum ah! crudeles miserando vulnere mactant,
 Et sacrum pulchrâ caput à cervice revellunt.
 Illum Pastores suspiravere cadentem;
 Illum & pignantem Nymphæ, & flevire jacentem;
 Illum & tu, si forte vacat, plorabis ademptum;
 Et tumulum flore, & Cytiso consperge virenti.
 Non ut nunc mærens ferulaque metuque coactus
 Invitos ægro extundes de pectore versus;
 Sed faciles Elegos, injussaque carmina fundes,
 Nullius horrescens vultus, ipsaque Magistri.
 At cum te votis multum exoptata revisit

Aurea

Aurea libertas, casus ne despice nostros
Me cape fortunæ comitem, sociamque viarum ;
Ipſa libens ducam, & patrio te in limine ſiſtam.
Talia dum memorat, celeri per devia curſu
Fugit, & errantem contermina ſylva recepit
Ex oculis ; ſed quæ mihi vaticinata canebat
Componunt animum, & gratâ ſpe peſtora mulcent.

I N
F Æ D U S
I N T E R
A N G L O S,
E T
Confæderatas Belgii Provincias.
Pactum. 1653.

CÆperat immanis sævire per æquora Mavors,
Et bella in nostro detonuere freto.
Hæc ut ab informi Triton conspexerat antro,
Fundit ad æquoreum talia dicta Jovem:
Huccine vesani progressa licentia ferri?
En! etiam in vestris Mars dominatur aquis!
Et tibi præreptum pateris, Pater optime, regnum:
Quo tandem credis res tibi stare loco?
Sæpe ego cum placidam caperem sub rupe quietem,
Territus horrifico sæpe fragore fui.

Mirabar:

Mirabar pulchro tam crebra tonitrua cœlo ;
 Mirabar toties emicuisse polum.
 Ast ubi cognôram, risi Cyclopea tela,
 Discat & hinc, dixi, Jupiter esse Tonans.
 Nam sæpè innocuæ vibrantur ab æthere flammæ
 Nec rarò fatuum fulmen ab axe venit :
 Hic nunquam raucum casso cadit impete telum,
 Cum vomit ardentes ferrea canna globos.
 En ! ubi mutatas fusus cruor inficit undas !
 Vix credo Eoum sic rubuisse vadum.
 En ! ubi truncatos piscis depascitur artus !
 Propugnatores en ! vorat ille suos !
 Aspice quâ laceras absorbuit unda carinas :
 O ! subitò, Genitor, quam potes affer opem.
 Quòd si nec precibus, nostro neque tangere voto ;
 Aspice qui populi tam fera bella gerant.
 Illinc stat validâ stipata Britannia clasle ;
 Hinc trahit innumeras Belgia torva rates.
 Utraque complexu tellus latet abdita vestro ;
 Illa tibi multum debet, & illa tibi.
 Hæ precor ut stabili socientur sædere gentes,
 Et vetus abruptâ lite resurgat amor.
 Dixerat : & tumidâ exardens Pater æquoris irâ,
 Quid tibi cum nostris, Marspiter, inquit, aquis ?
 Extemplò tortum posuit Bellona flagellum,
 Marsque cruentatos lentius egit equos.
 Tum quoque Neptunus ridens, non prætia rursus,
 Non bella in nostris finibus, inquit, erunt.
 Hinc est quòd positis subitò mitemus armis,
 Hinc cingit nostras mollis oliva comas.
 Quid me quæ fuerit belli fortuna rogatis ?
 In pace hâc, de quo quisque triumphet, habet.

PROV. xxi. 17.

*Qui amat vinum, & unguentum,
non erit dives.*

Ad PONTICUM.

STulte, inter violas recubans, & amœna Rosarum,
Atque hederâ vinctus nocte, dieque bibis:
Et bibis, & blandi non sentis damna veneni:
Res tibi cum poto diffluit ipsa mero.

Assyrium tibi dives Onyx diffundit Amomum,
Et semper Nardum, Cinnama semper oles:
Tali fortassis nares capiuntur odore;
At non est lucri, Pontice, talis odor.

IN OBITUM G. C. S. T. B.

Coll. D. Joan. Cantab. Soc.

Ergo jaces ; nec te lacrymæ, nec vota tuorum,
 Nec medicæ poterant te retinere manus.
 Sed neque te rapuit fatum, neque torrida febris
 Pectora continuâ pressit anhela siti.
 Non ita festino venit mors improba gressu,
 Non tela in pectus torfit acuta tuum ;
 Sed fluidum lentâ Pulmonem tabe peredit ;
 Cordaque vicinâ læsit iniqua lue.
 Quæ reliquos armis, & aperto Marte trucidat,
 Callidior facta, est insidiata tibi ;
 Quæque alios simul, & perfecto funere tollit,
 Te quasi partitim Parca perire jubet.
 Nam dum tot libros, & tanta volumina versas,
 Dum Latiis Graias sedulus addis opes ;
 Dum legis, & relegis, totoque Oriente requiris
 Verbula retrogrado currere docta pede ;
 Irrepens incauta subit præcordia tussis,
 Tussis in hospitium non benè grata suum.
 Hinc tibi prima mali radix, hinc mortis origo,
 Hinc mæsto madidas tingimus imbre genas.
 Nam tibi dum tetra bibitur fuligo lucernæ,
 Credo ad funeream te vigilasse facem.
 Ergo hunc dirus amor Musarum, hunc cura peremit,
 Hic nimia victus sedulitate jacet.
 Quid mirum insomnes qui tot traduxerat horas,
 Si benè jam multos dormiat ille dies ?

Dantur

Dantur Pharmaca humores
Elective moventia.

HEi mihi! quàm vario torquentur viscera morsu!
 Heu! quam dissimiles morbi mihi corda fatigant!
 Heu! quibus insidiis pereo, quàm dispere fato!
 Huc Pituita ruens prælargo pectus inundat
 Flumine, & assiduo in Pulmonem depluit imbre.
 Illic præcipiti flammâ flagrantior ardet
 Bilis, & insano præcordia decoquit æstu.
 Jam Chaos antiquum rediit, jam corpore in uno
 Æstatemque hyememque vides; jam fœdera poscunt
 Et calor, & frigus; positis jam discolor armis
 Africa pallentem veniens amplectitur Arcton.
 Hic pigro concreta gelu mihi membra ligantur;
 Illic continuæ comburunt omnia flammæ.
 Sic quâ Sulphureo late patet Ætna camino,
 Undantem fumum, & crebras vomit ore favillas;
 At quâ non rutilat vertex, ubi deficit ignis,
 Perpetuas alit illa nives; juvat usque tueri
 Mitia securis incendia juncta pruinis.
 Haud aliâ ratione premor; simul ardet, & alget
 Corpus, & in miserum insurgit frigusque, calorque.
 Et medicas jam posco manus, Epidauria supplex
 Tempa adeo, & priscas aras, & numen adoro;
 Atque hanc languenti fundo de pectore vocem.
 Quicumque has ædes, atque hæc delubra Deorum
 Incolis, exaudi, & lætam mihi porridge Plantam
 Quæ tam multiplici medeatur sola dolori.

Finieram ; subitoque Deus mihi talia fatur
 Ex adytis, imoque horrendum sibilat antro.
 O! utinam fineret rerum jam conditus ordo
 Dissimiles uno medicamine tollere morbos!
 Sed vetuit Natura Parens ; cum jura darentur,
 Non voluit quicquam tantos agitare triumphos;
 Neve unam cunctis dominari humoribus herbam.
 Divisa imperia, & partitas provida vires
 Distribuit plantis ; hinc est quod promptius illa
 Torpenti gelidum deducit corpore Serum;
 Illa movet Bilem, nigros fugat altera fumos.
 Nam sive occulto cunctarum fœdere rerum,
 Congenerem succum, & similem trahat herba liquorem,
 Seu testis pugnent odiis, & milite fuso
 Victrici cedat plantæ contrarius humor;
 Frustra in tot morbis eadem medicina bibetur.
 Nam Natura sagax, cum leges poneret Orbi,
 Uni odia, atque uni innatos astrinxit amores.
 Ergo diversis armantur viribus herbæ,
 Plantaque purgatrix proprium sibi deligit hostem.

Gravidis Venæ sectio comper- tere potest.

QUænam hæc obeso præpedita corpore ?
 Vides ut altâ carne præpingues genæ
 Tumeant ; ut ampla membra vix portent pedes ?
 Ut tota prorsus mole desudans suâ
 Laborioso lenta prorepat gradu ?
 Sed pergit ad nos, fessâ tam gravi malô
 Veniens ab arte quærit auxilium tuâ.
 Quid, stulte, ferrum stringis, & timidâ manu :
 Suspendis ictum ? fortè parcendo necas.
 Crudelis istæ exulet clementia :
 Impacta tetræ sanguinem cuspis bibat ;
 Et perforatis fortiter canalibus,
 Exiliat ater missus è Venâ cruor ;
 Saniesque factô proruens vulnuscûlo,
 Pulchrè nitentes inquinet patellulas.
 Sit facta certe ; tu tamen frustra times,
 Nè copioso destitutus pabulo
 Nimiùm citato pergat in lucem pede
 Jejunos infans ; nempe quod reliquum manet :
 Satis superque est : justior metus subit,
 Nè fæculentis innatans humoribus
 Fastidiosus respuat cibum puer.
 Quicunque vano captus incassum metu,
 Gravidis malignum sanguinem mitti vetas ;
 Quia obsoleto luderis delirio,
 Insanienti vena tundetur tibi.

Impossibile

Impossibile est dari Panacæam.

Quid nobis Panacen, & miras objicis herbas ?
 Quid tam magniloquus Panchymagoga crepas ?
 Pocula cur toties eadem repetita propinas ?
 Ad solitam dubius nauscat æger opem.
 Nequicquam Coâ tantum speramus ab arte;
 Non valet in cunctis una medela malis.
 Nam modò ferventi Succensus torreo æstu;
 Mox subito videor diriguisse gelu:
 Nunc malè combustæ Lybies minùs aret arena;
 Nunc improvisis disfluo totus aquis:
 Hic caro laxatis pendet mollissima fibris,
 Hic cohibet durus faxea membra tumor.
 Quænam tam varios depellit planta dolores ?
 Quænam ita multiplici vi medicina valet ?
 Siccet, & humectet, caleat, rigeatque necesse est,
 Et simul induret, molliat illa simul.
 Tam sibi dissimilis si sit Panacæa, Chimæra est;
 Nec juvat in morbis ficta medela meis.
 Sed quia non possum per te, Panacæa, valere,
 Per me, sic visum est, tu Panacæa, Vale.

Omnis

Omnis Generatio fit eodem generali modo.

FRustrà tumescens garrula jactitat
 Ledæa proles sidereum genus;
 Frustraque mentito superbit
     Progenies oriunda Cygno.
 Omnes eodem nascimur ordine.
Quodcunque lato amplectitur ambitu
     Vel Terra Mater, vel frementi
     Oceanus Pater in profundo,
 Vitalem ab ovo ducit originem.
 Natura constans nec titubat pede
     Incerta lapsanti, nec errat
     Instabili furibunda curru.
 Non illa saxo nixa volubili
 Insana nutat; nec celeres quatit
     Pennas, nec alâ deviante
     Ætherias vehitur per auras.
 Sed firma perstans invariabili
 Vultu stupendum Protea despicit;
     Nec ponit, aut sumit figuras
     Arbitrio variantis ævi.
Quicquid supernum prodit in æthera,
 Cuicunque Natura artifices manus
     Admovit, uno certa ritu, &
     Consimili generavit ortu.

Fidejussor

Fidejussor datus in una instantia
non tenetur in causa Appella-
tionis.

Digest. 46. Tit. 7. *Judicatum solvi.*
L. 20. *Cum apud Sempronium.*

CUM te jura vocant, cum te clamoribus urgent
Causidici, & dubio stasve, cadisve foro;
Si placet, & tua res hoc postulat, optime Quinti,
Augeat ut partes officiosus amor:
Ipse tibi fidam permitto in fœdera dextram;
Et rogo pars damni cedat ut una mihi.
Sed tamen hæc vellem me conditione ligari,
Ut jubeas certum litibus esse modum.
Victus abi, nec frustra animo nova prœlia verses,
Cum causæ fuerit Lex inimica tuæ.
Quid juvat incassum nodosa laceßere jura,
Iratamque iterum sollicitare Themis?
Non ego tantarum Legum discrimina novi;
Nec volo te toties anxius usque sequi.
Si Leges alias iterataque jurgia pòscas,
Mutatoque velis Judice jura dari;
Sat mihi sit primis caput objectasse periclis,
Et semel obstrictam non violasse fidem.

I N
 Auspicatissimum Serenissimi
 R E G I S
CAROLI II.
 Ad Suos Reditum.

Ergo iterum lætas fas est agitare choræas,
 Neglectamque diù sollicitare Lyram.
 Quæ modò demisso mærebat languida vultu
 Anglia, turbatas dilaniata comas;
 Nunc sua victrices mittit per tempora Laurus,
 Et tremulam festo sub pede pulsat humum.
 Cui modò nec Thamesis, modò nec circumflus humor
 Suffecit tristi rore rigare genas;
 Nunc antiqua suis depromit Massica cellis;
 Reclusoque fluunt Cæcuba vina cado:
 Fistula nec solitas diffundit plumbea Lymphas;
 Nysæo cessit vitrea Nympha Deo.
 Adventans Carolus nobis hæc gaudia fecit,
 Post nubem optatum reddidit ille diem.
 Sic conturbatis ubi pontus inhorruit undis,
 Atque atrox fluctus accumulavit hyems;

F

Notus

Notus Amyclæo effulgens cum Castore Pollux,
 Pacifico tumidas igne serenat aquas.
 O gratum sidus! quàm suavi luce coruscas!
 Quàm pulchrum Eoo tollis ab orbe caput!
 Pensilia innumeris resonant clangoribus æra;
 Te certum est istâ Relligione coli.
 Ipsaque multiplici collucet sidere tellus,
 Æmula stellantis, te redeunte, poli.
 Cum quondam medio fluitaret in æquore Delos,
 Immotum tenuit natus Apollo solum.
 Non aliter vario vexata Britannia fluctu,
 Cæsaris adventu constabilita stetit.
 O sacra Majestas! tu nobis Divus Apollo;
 Tu Stator populis Jupiter esto tuis.

I N
O B I T U M
HENRICI GLOCESTRENSIS,
E T
MARLÆ ARAUSIONENSIS.
I 6 6 I.

Q Uænam illa lento mæssa procedens gradu?
Quid immerentes laniat incassum comas,
Et lassæ multo corda singultu quatit?
Agnosco vultum divitis Britanniaë,
Et ora crebris irrigata sletibus.
Nunc fessæ durum lumina in cælum levat;
Nunc ore dubium pectus adducto ferit;
Variisque celsum motibus quassat caput,
Et in omne demens colla rejectat latus,
Incerta secum murmurans: habitu quoque
Confessæ casum, prænitentem purpuram
Dispunxit atris inquinata sordibus.
Lauro Cupressum junxit, & suspirio
Tristi tenella strangulavit gaudia.

F 2

Namque

Namqun heu ! Britannos semper asperius premis
 Fortuna mendax, & triumphorum decus
 Ingens acerbis obruisti luctibus ;
 Et nos dolosos inter amplexus necas ;
 Roseamque sædâ nube conspurcas diem.
 Sic cum corusco lumine ornatus Pater
 Phœbus, sereno medius incedit polo ;
 Ingrata sibi it Luna fraternum jubar ;
 Et orbe nigro sidus auratum tegit.

Jam cuncta festis personabant lûsibus ;
 Nec jam canoras ære ferali tubas
 Horrebat Anglus, sed Lynam, & dulcem chelyn,
 Citharamque molli moritabat pectine.
 At inchoatos pompa lugubris jocos
 Turbat, feroque frendit aspectu minax
 Mors, & recentem territat rictu chorum ;
 Binasque dextrâ jactat insultans faces.

Pieria primo fulmine obstupuit cohors,
 Tumidosque fluctus littore inclusit suo.
 Sed cum tremendum fata geminarent malum,
 Divulsit adversum aggerem exundans dolor ;
 Lacrymæque rupto proruentes obice,
 Largo rigentes imbre merferunt genas.
 Regina nostras Thamesis in partes venit ;
 Trahitque secum Mosâ sociales aquas ;
 Et ipse Rhénus flumine immenso tumens,
 Caputque tristi vinciens arundine,
 Nobis amico congemiseit gurgite.

Hæc funera omnes orbe toto defleant ;
 Tantos dolores una non tellus capit.

IN
NUPTIAS
SERENISSIMI

Caroli Secundi

Magn. Brit. &c. Regis,

ET ILLUSTRISS.

CATHARINÆ

Potentiff. Lusitaniæ Regis

SORORIS UNICÆ.

JAm ponto redit alta quies; jam lenior aura
Componit pelagi rabiem; positoque tumultu
In nova pacati coierunt sædera Venti.
Non jam sævit hyems; non jam volvuntur aquarum:
Ingentes cumuli; nec turbant æthera nimbi.
Sed lentis Zephyrus volitans super æquora pennis.
Æquali placidas afflatu lævigat undas;
Aut suavi tremulos crispat spiramine fluctus,

Et

Et brevibus rugis sulcat mare ; nulla procellas
Sidera progignunt, non fax inimica Capellæ,
Non Hyades pluvix, non importunus Orion.

Ecce ! autem interea mites pulcherrima puppis
Radit aquas ; mollique fluit per cœrula lapsu ;
Et proram Angliacas fulgentem obvertit in oras.
Stant circum naves aliæ, pinusque minores,
Fulmineæque trabes, quas huc obsessa remisit
Africa, quæ mediam incolumem denso agmine cingunt.
Hic etiam elatum præfers, Neptune, Tridentem
Placaturus aquas, si rupto carcere frendens
Irrueret Notus ; aut Junonis iussa capeffens
Æolus insanis laxaret vincula Coris.
Formosa attollunt comptæ Nereides ora,
Pulchrius extantes undis, & suave canentes,
Pulsantesque cavas festivo carmine rupes ;
Et Scopuli resonant Hymenæis ; omnia latè
Collucent tedis, facibusque jugalibus ardent.

An Thetis Æmonium jam dedignata cubile,
Natumque Æaciden ; pègrina ad littora tendit
Eruptura Jovi ? Quid tanto Numine plausu
Læta parant ? aut quos ducunt, agitantque triumphos ?

Jam certus video pictas adnare carinas,
Et magnam nostris Catharinam sistere terris.
Illam avidi expectant, & amicâ voce salutant
Purpurei Proceres ; totoque in littore fervet
Æmula Plebs, vastisque ferit clamoribus astra.
Reginam intereà festæ longo ordine Nymphæ
Sacrata ingenti pompâ in Pallatia ducunt ;
Regalesque struunt epulas, & vina coronant.

At tu quæ Divam, Jove fortunante, tulisti
Sacra ratis ; non te jactabunt fluctibus Austri

Atroces ;

Atroces; nec tuta minas horrebis Iberas.
 Jam licet inventos repetas securior Indos;
 Jam tua jussa ferent ambustis vultibus Afri;
 Jam flavam Tagus in Thamesin devolvit arenam
 Largus, & ipse Pater fluvio pretiosior ibit,
 Et Tartessiaco rutilabit fulgidus auro:
 Usque aded in melius cuncta hæc connubia mutant.

Tu verò Regina fave, quæ sædere gentes
 Junxisti stabiles, & certâ pace ligasti;
 Concordes longum ducas, & suaviter annos:
 Et pallens decimum cum Luna expanderit orbem,
 Parvulus excelsâ Carolus tibi vagiat aulâ.
 Hunc Musæ nascentem, atque hunc Tritonia Pallas
 Respiciat, Charitesque piæ cunabula versent;
 Hunc victrix Bellona suis enutriet ulnis.
 Cumque inter Superos præsens, Auguste, recumbes
 (Qui veniat tibi serus honos) hic trina capessat
 Sceptra manu, & populos patriis virtutibus ornet.

I N
BELGAS TRIUMPHANTES
Cum Celcissimi Illustrissimique
JACOBI Ducis E B O R A C.

Auspiciis Navali prælio victi essent.

Quid mirum est festas Batavos agitasse choræas,
Cum fugeret toto Classis inulta mari?
Scilicet invicto multum est cecidisse Jacobo;
Quæritur ex ipsa lausque, decusque fugæ.
Sæpe precor similes ducas, bone Belga, triumphos;
Proveniant lati sic tibi sæpe dies.

Ad LIBELLUM Suum.

EXiguus liber es, nunquam tamen auctior exi;
Scilicet aut paulum desipuisse sat est.

F I N I S.